

ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชา เภสัชกรรมอุตสาหกรรม
คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568

จิตติมา เพียรพัฒนสิน

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมลผู้ประพันธ์บรรณกิจ: jittima.s@chula.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชา เภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568 และนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยข้อมูลจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บัณฑิตจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจความคิดเห็นของบัณฑิต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความถี่ ผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.48$) โดยด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.94$, $SD = 0.13$) ขณะที่ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.71$) และด้านปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.35$) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ข้อค้นพบสำคัญ คือ บัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมชัดเจน ขณะที่โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงปัจจัยและทรัพยากรสนับสนุน เป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุง ข้อเสนอแนะจากบัณฑิต ได้แก่ การเพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมด้านทรัพยากรสนับสนุนทางปัญญา การจดสิทธิบัตร และการคุ้มครองผลงานวิจัย การเพิ่มกิจกรรมที่เชื่อมโยงงานวิจัยกับการประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรม และการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเรียนและการวิจัย ซึ่งควรนำเสนอต่อ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงและติดตามผลในกระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: บัณฑิต, การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรเภสัชกรรมอุตสาหกรรม, ความพึงพอใจต่อหลักสูตร

Graduates' Perspectives on the Master of Science in Pharmacy and Doctor of Philosophy Programs in Industrial Pharmacy, Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University, Thailand, Academic Years 2021-2025

Jittima Peanpatanasin

Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University, Pathum Wan, Bangkok 10330, Thailand

Corresponding author's e-mail: jittima.s@chula.ac.th

Abstract

This study aimed to investigate graduates' opinions toward the Master of Science in Pharmacy and Doctor of Philosophy Programs in Industrial Pharmacy, Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University, during the academic years 2021-2025, and to use the useful information obtained for curriculum development and improvement. The data were analyzed according to personal characteristics, including gender, age, educational level, and occupation. The population consisted of 12 graduates. The research instrument was a graduate opinion survey covering four aspects: program objectives, curriculum structure and content, teaching and learning management, and supporting factors and resources for teaching quality. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that the overall opinion toward the programs was at a very high level ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.48$). The program objectives received the highest mean score ($\bar{X} = 4.94$, $SD = 0.13$), while curriculum structure and content ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.71$) and supporting factors and resources for teaching and learning quality ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.35$) received lower mean scores. The key finding was that the graduates considered the program objectives to be clear and appropriate, while curriculum structure and content, as well as supporting factors and resources, were areas that should be given priority for improvement. The graduates' recommendations included adding content and activities related to intellectual property, patenting, and research output protection; increasing activities that connect research with industrial applications; and providing the equipment, facilities, and resources necessary for learning and research. These recommendations should be presented to the Program Administrative Committee to establish improvement plans and monitor the outcomes through the continuous quality improvement process.

Keywords: Graduates, Curriculum Evaluation, Industrial Pharmacy Program, Curriculum Satisfaction

บทนำ

การพัฒนาการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและครูสอน ทั้งนี้ การประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนและบัณฑิตถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสะท้อนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยการประเมินที่มีองค์ประกอบครอบคลุมสามารถสะท้อนประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Constantinou & Wijnen-Meijer, 2022) โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการวิจัย การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและภาควิชาชีพ

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เรียนและบัณฑิตเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพหลักสูตร (รัตนดา พรหมภาพ, 2551) ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับสูง ขณะที่ (ณัฐภูมิ เจียรนำโชค, 2551) ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ (พิรุณ เชตุนพงษ์, 2564) ศึกษาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าข้อมูลจากบัณฑิตสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินหลักสูตรในงานวิจัยนี้ อาศัยแนวคิดการประเมินหลักสูตรที่มุ่งประเมินองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษา ทั้งด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรของ Stufflebeam (CIPP Model) ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (Stufflebeam, 2003) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและแนวทางการประกันคุณภาพหลักสูตรที่มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และทรัพยากรสนับสนุน เพื่อให้หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ เกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตรของ ASEAN University Network–Quality Assurance (AUN-QA) นอกจากนี้ การติดตามความคิดเห็นของผู้เรียนและบัณฑิตอย่างเป็นระบบยังช่วยให้สถาบันสามารถประเมินผลการดำเนินงานของหลักสูตรและนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้อย่างเป็นรูปธรรม (Liechty et al., 2022) ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะผู้เรียนและบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Expected Learning Outcomes) และพัฒนาคุณภาพหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI) ดังนั้น ข้อมูลความคิดเห็นของบัณฑิตจึงถือเป็นสารสนเทศสำคัญที่สะท้อนคุณภาพของหลักสูตรและใช้ประกอบการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิต

ภาควิชาวิทยาการเกษตรกรรมและเกษตรอุตสาหกรรม คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพันธกิจในการสร้างความเป็นเลิศด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ โดยได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ทั้งในเวลาราชการ และนอกเวลาราชการ) และหลักสูตรเกษตรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรกรรมอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 8 ปีการศึกษา หรือ 16 ภาคการศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักสูตรจะเปิดดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและมีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่มีการรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการประเมินคุณภาพหลักสูตรและประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตร ทั้งด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) และความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนรองรับการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางการประกันคุณภาพและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรกรรมอุตสาหกรรม คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีการศึกษา 2564-2568 เพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบัณฑิตต่อหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการศึกษา โดยข้อมูลที่ได้นี้จะนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ภาควิชาเกษตรกรรม และสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568
2. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและภาคอุตสาหกรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2564-2568 โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากร จำนวน 12 คน โดยเป็นเพศหญิง 9 คน ร้อยละ 75.00 และเพศชาย 3 คน ร้อยละ 25.00 มีอายุอยู่ในช่วง 20-49 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 83.33 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 20-29 ปี และ 40-49 ปี ช่วงละ 1 คน ร้อยละ 8.33

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไป 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ (2) ความคิดเห็นต่อหลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคะแนน (ตารางที่ 1) ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพการเรียนการสอน และ (3) ข้อเสนอแนะปลายเปิด แบบสำรวจส่งให้ประชากร จำนวน 12 คน และได้รับคืนครบ 12 ฉบับ คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 100 การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่า IOC และไม่ได้นำผลไปใช้แบบสำรวจหรือประเมินค่าความเชื่อมั่นเชิงสถิติก่อนนำไปใช้ ระดับคะแนนและความหมายของความคิดเห็นต่อหลักสูตร ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.41 - 5.00	ดีมาก
3.51 - 4.40	ดี
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	พอใช้
1.00 - 1.50	ต้องปรับปรุง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตภายหลังจากสำเร็จการศึกษา โดยติดต่อขอความร่วมมือและส่งแบบสำรวจให้โดยตรงหรือทางอีเมล กำหนดระยะเวลาตอบกลับ 14 วัน ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ติดตามเฉพาะรายการที่ขาดหาย และบันทึกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยควรตรวจสอบและระบุช่วงเดือนและปีที่เก็บข้อมูล ตลอดจนวิธีการแจ้งการยินยอมและการรักษาความลับของผู้ตอบให้ตรงกับการดำเนินงานจริงก่อนส่งบทความ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) และค่าความถี่ (Frequency) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Microsoft Excel ร่วมกับการอธิบายข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลลักษณะพื้นฐานของประชากร โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวม จัดทำเอกสารแล้วนำเสนอเป็นตารางและภาพประกอบ การบรรยาย ประมวลผล เปรียบเทียบข้อมูล และทำการวิเคราะห์ผล ประเมินผล สรุปผลการวิเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นประกอบไปด้วย จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ในแต่ละภาคการศึกษา ปีการศึกษา เพศ อายุ จำนวนทั้งหมด 12 คน เสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยาย ประกอบตารางและภาพ แสดงจำนวน และค่าร้อยละ

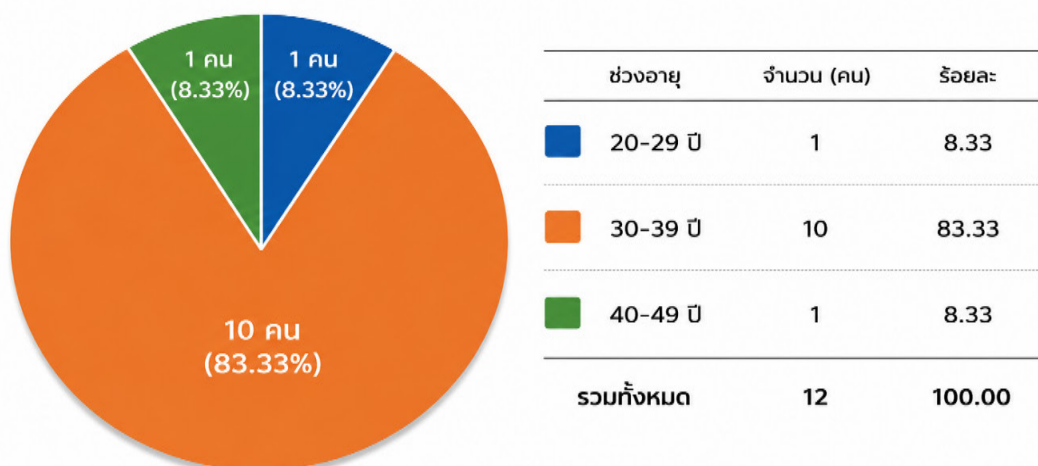
ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละในแต่ละภาคการศึกษา และเพศของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568

ปีการศึกษา	ภาคการศึกษา	เพศหญิง (คน)	ร้อยละ (%)	เพศชาย (คน)	ร้อยละ (%)	รวมจำนวน (คน)	รวมร้อยละ (%)
2564	ต้น	1	8.33	-	-	1	8.33
2565	ปลาย	1	8.33	-	-	1	8.33
2566	ต้น	3	25.00	-	-	3	25.00
	ปลาย	1	8.33	1	8.33	2	16.67
2567	ต้น	1	8.33	-	-	1	8.33
	ปลาย	1	8.33	-	-	1	8.33
2568	ต้น	1	8.33	1	8.33	2	16.67
	ปลาย	-	-	1	8.33	1	8.33
รวมทั้งหมด		9	75.00	3	25.00	12	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาคการศึกษาด้าน ปีการศึกษา 2566 มีจำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามากที่สุดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2566 และภาคการศึกษาด้าน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 เท่ากัน เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ขณะที่เพศชายมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 แสดงให้เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวใช้เพื่ออธิบายลักษณะของประชากรเท่านั้น ไม่สามารถสรุปสาเหตุของความสนใจเข้าศึกษาตามเพศได้

การเปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของอายุ

(รวมทั้งหมด 12 คน)

ภาพที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30 - 39 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 20 - 29 ปี และ 40 - 49 ปี จำนวนช่วงละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 เท่ากัน ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าเรียนและสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน โดยเกือบร้อยละ 83.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุอยู่ในช่วง 30 - 39 ปี

2. ผลการสำรวจความคิดเห็น พบว่า ข้อมูลใน 4 ด้าน ต่าง ๆ (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (2) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร (3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (4) ปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพของการเรียนการสอน ที่ได้จากการตอบแบบสำรวจความคิดเห็น เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายประกอบตาราง แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขุภักบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568

รายละเอียดการประเมิน	ระดับความคิดเห็น แพลผล $\bar{X}$ (S.D)	
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.94 (0.13)	ดีมาก
2. โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร	4.49 (0.71)	ดี
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.61 (0.72)	ดีมาก
4. ปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพของการเรียนการสอน	4.47 (0.35)	ดี
รวม	4.63 (0.48)	ดีมาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$, SD = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้รับการประเมินในระดับสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.94$, SD = 0.13) โดยบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับดีมากต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในทุกประเด็น ได้แก่ การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ การสร้างงานวิจัยและองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาเภสัชกรนักวิจัยที่มีคุณธรรมและจริยธรรม การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ระดับสูง การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรม และการพัฒนาเภสัชกรนักวิจัยขั้นสูง ซึ่งสะท้อนว่าบัณฑิตเห็นว่าการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.61$, SD = 0.72) แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทั้งด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การให้คำปรึกษาทางวิชาการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.49$, SD = 0.71) และด้านปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพของการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.47$, SD = 0.35) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ พบว่า ใน 4 ด้านต่าง ๆ (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (2) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร (3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (4) ปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพของการเรียนการสอน ที่ได้จากการตอบแบบสำรวจข้อเสนอแนะ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายประกอบตาราง แสดงค่าความถี่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความถี่ของข้อเสนอแนะของบัณฑิตต่อหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิตและดุขุภักบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568

ประเด็นและสาระสำคัญของข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร : ไม่มีข้อเสนอแนะ	0
2. โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร : เพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมด้าน ทรัพยากรทางปัญญา การจดสิทธิบัตร และการคุ้มครอง ผลงานวิจัย	1
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน : เพิ่มกิจกรรมที่เชื่อมโยงการวิจัยกับการประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรม	1
4. ปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนฯ : สนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเรียนและการวิจัย	1
ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	9
รวม	12

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักสูตร จำนวน 9 คน จากทั้งหมด 12 คน สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับสูง อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านละ 1 ข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. พัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมองค์ความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองผลงานวิจัย
2. ส่งเสริมการสนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย
3. พัฒนาปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพของหลักสูตรและการผลิตบัณฑิตในอนาคต ดังภาพที่ 2

หมายเหตุ: กรอบแนวคิดนี้สังเคราะห์จากผลการศึกษาค้นคว้าของบัณฑิตต่อหลักสูตร ปีการศึกษา 2564-2568

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร ความพึงพอใจของบัณฑิต และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรกรรม อดสาหกรรม คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564-2568 และนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและภาคอุตสาหกรรม

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับ ดีมาก โดยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (2) โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร (3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ (4) ปัจจัยและทรัพยากรเกื้อหนุนคุณภาพการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อความเหมาะสมของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยข้อเสนอแนะของบัณฑิตมุ่งเน้นการเพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการจดสิทธิบัตรสำหรับงานวิจัย การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนและการวิจัย รวมทั้งการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของ

ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ภาคอุตสาหกรรม และวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ทั้งด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เนื้อหาสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และการวิจัยด้านเภสัชกรรมอุตสาหกรรม รวมถึงมีการจัดการเรียนการสอนและทรัพยากรสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ และทักษะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพหลักสูตรของ ASEAN University Network-Quality Assurance (AUN-QA) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้และการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (ASEAN University Network, 2020) ผลการศึกษาค้นคว้านี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ (อุทุมพร ไฉลาต และ วันทนี โพธิ์กลาง, 2557; ณัชชามน เปรมปลื้ม และคณะ, 2564) ที่พบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับสูง และเห็นว่าหลักสูตรสามารถพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพได้

การศึกษานี้ มีประชากร เพียง 12 คนจากหลักสูตรเดียว จึงไม่เหมาะต่อการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหรือการอ้างอิงผลไปยังหลักสูตรอื่น นอกจากนี้ แบบสำรวจไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่า IOC และไม่ได้ทดลองใช้หรือประเมินค่าความเชื่อมั่นเชิงสถิติก่อนนำไปใช้ ผลการศึกษาก็สะท้อนความคิดเห็นของบัณฑิตกลุ่มนี้ ในเบื้องต้นและควรตีความด้วยความระมัดระวัง อีกทั้งข้อเสนอแนะหลายข้อเปิดมีจำนวนน้อย ทำให้ยังอธิบายเหตุผลเบื้องหลังคะแนนได้ไม่ลึกซึ้ง การศึกษาครั้งต่อไป ควรพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนใช้ ร่วมกับการสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม และเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น เพื่อยืนยันและขยายความผลการศึกษา นอกจากนี้ คะแนนจากแบบสำรวจอาจได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยและควรใช้ร่วมกับข้อมูลจากหลายแหล่ง ดังนั้น ข้อค้นพบครั้งนี้ จึงควรใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นร่วมกับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ และหลักฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ ไม่ควรใช้เป็นหลักฐานเพียงแหล่งเดียวในการตัดสินคุณภาพหลักสูตร

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษานี้ เสนอผลต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อจัดลำดับประเด็นปรับปรุง โดยให้ความสำคัญกับ (1) เนื้อหาด้านทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองผลงานวิจัย (2) กิจกรรมเชื่อมโยงงานวิจัยกับภาคอุตสาหกรรม และ (3) ความพร้อมของเครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรสนับสนุน พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ ตัวชี้วัด และรอบติดตามผลในกระบวนการ CQI

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร รวมถึงปัจจัยและทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการและความต้องการของภาคอุตสาหกรรม
2. ควรส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการวิจัยและการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยในภาคอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม
3. ควรติดตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์ เกษัชกรหญิง ร.ต.ท.หญิง ดร.วลัยศิริ ม่วงศิริ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการเขียน หรือการตรวจสอบข้อความต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย นอกจากนี้ ขอขอบคุณคุณนันทกานต์ คณะนา และคุณพิมพ์ณิ จินอ่ำ ที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยเรื่องนี้ด้วย สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ หลักสูตรเภสัชศาสตร์มหาบัณฑิตและดุขบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมอุตสาหกรรม ภาควิชาวิทยาการเภสัชกรรมและเภสัชอุตสาหกรรม และคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้ทำผลงานวิจัย ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชามน เปรมปल्ली, อุมารณ สุซารมณ และ อริสา สำรอง. (2564). ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารจิตวิทยาพุทธศาสตร์ประยุกต์เพื่อสังคม*, 7(1), 205-222.
- ณัฐภูมิ เจียรนาโข. (2551). *ความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.ท. 10.14457/CU.the.2008.248.
- พริญา เขตพงษ์. (2564). ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต กรณีศึกษา: แขนงวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*, 4(1), 61-72.
- รัตน พรหมภาพ. (2551). *ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. ปีการศึกษา 2550 (รายงานการวิจัย). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุทุมพร ไฉนลาด และ วันทนี โพธิ์กลาง. (2557). ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. *Mahidol R2R e-Journal*, 1(2), 55-75.
- ASEAN University Network. (2020). *Guide to AUN-QA assessment at programme level (Version 4.0)*. ASEAN University Network.
- Constantinou, C., & Wijnen-Meijer, M. (2022). Student evaluations of teaching and the development of a comprehensive measure of teaching effectiveness for medical schools. *BMC Medical Education*, 22, 113.
- Liechty, J. M., Keck, A. S., Sloane, S., Donovan, S. M., & Fiese, B. H. (2022). Assessing transdisciplinary scholarly development: A longitudinal mixed method graduate program evaluation. *Innovative Higher Education*, 47, 661-681.
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. International Handbook of Educational Evaluation (pp. 31-62). Kluwer Academic Publishers.